

JESAJA

Tweede exodus

Jesaja's uittochtmotief als beeld van het behoud in Christus en de gemeente als Gods nieuwe tabernakel.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/tweede-exodus

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Bevrijding met als doel een heilig volk	3 min	4
2	Bevrijding uit Babylon voor Gods herstel	3 min	5
3	Verlossing maakt ons tot Gods eigendom	2 min	6
4	De gebaande weg van de nieuwe uittocht	3 min	8
5	Het overblijfsel dat behouden wordt	2 min	10
6	De tweede uittocht is geestelijk behoud	4 min	11
7	Uittocht als type en behoud als antitype	4 min	14
8	Doop, manna en water in de tweede uittocht	3 min	16
9	Van Egypte en Babylon naar het nieuwe Sion	2 min	18
10	De Weg van Heiligheid voor de verlost	2 min	19
11	Jezus vervult het programma van Jesaja 35	3 min	20
12	Het nieuwe Pascha en Jezus' gedachtenis	3 min	22
13	De gemeente als blijvende tabernakel	2 min	24
14	Niet vrezen voor menselijke samenzweringen	3 min	25

15	God en Christus als veilig heiligdom	4 min	26
16	Het heilige overblijfsel in Jesaja 4	3 min	29
17	Gods heerlijkheid boven het nieuwe Sion	2 min	31
18	Eén huis van God met vele woningen	2 min	33
19	De vele woningen in Johannes 14	3 min	34
20	Iedere gelovige als woonplaats van God	3 min	35
21	Het huis van de Vader is de gemeente	2 min	37
22	Gods Geest in gelovigen en samenkomsten	3 min	39
	Om verder te lezen		40

1

Bevrijding met als doel een heilig volk

We gaan het thema van bevrijding uit gebondenheid nader bekijken. In onze vorige bijeenkomst zagen we het thema van verlossing, en dat is die bevrijding uit gebondenheid. Maar het gaat niet alleen om verlossing met als doel mensen vrij te maken, maar om hen ergens binnen te brengen.

Toen God de kinderen van Israël uit Egypte leidde, was dat niet alleen omdat Hij medelijden met hen had omdat ze in gebondenheid verkeerden. Het was niet alsof je een vogel vindt die in een strik gevangen zit en zegt: 'Ach, arm beestje.' Je laat hem los en wegvliegen. Je krijgt meteen een beter gevoel over jezelf, omdat je voor die vogel een goede daad hebt verricht. Dat was niet de reden waarom God Israël uit Egypte liet vertrekken. Hij zei niet: 'Ach, die arme mensen zitten gevangen. Ik zal hun wat verlichting geven.'

Hij riep hen ergens toe, en datgene waartoe Hij hen riep, vereiste dat ze gered werden uit de toestand waarin ze zich al bevonden. Ze konden niet worden wat Hij wilde dat ze werden, totdat ze gered waren uit de toestand waarin ze zich al bevonden. Dit heeft uiteraard een geestelijke parallel. Jezus heeft ons niet alleen gered zodat we vrij zouden zijn om er maar op los te feesten zonder daarvoor naar de hel te gaan. Hij heeft ons gered omdat Hij een idee had van wat Hij wil dat wij worden. Niet alleen een idee, maar een doel, een plan, een vereiste dat wij iets worden. We konden dat niet worden zolang we in gebondenheid aan de zonde verkeerden. We konden niet als Jezus worden. We konden geen heilige natie worden toen we onheilig waren en gevangen zaten in onze gebondenheid aan de zonde.

De redding uit gebondenheid in de Schrift is dus altijd iets wat leidt tot, of bedoeld is om te leiden tot, de vestiging van een rechtvaardige natie. Dit geldt ook wanneer we naar de uittocht kijken. God leidde hen niet alleen uit Egypte zodat ze vrij zouden zijn,

maar zodat Hij hen het beloofde land binnen kon brengen en ze een natie konden zijn. Ze waren zelfs nog niet erg ver uit Egypte toen God hen bij de berg Sinaï ontmoette en zei:

Nu dan, als u nauwgezet Mijn stem gehoorzaamt en Mijn verbond in acht neemt, dan zult u uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom zijn, want heel de aarde is van Mij. U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden die u tot de Israëlieten moet spreken.

EXODUS 19:5-6

Met andere woorden:

Ik heb je niet alleen gered omdat je het moeilijk had. Ik heb je gered omdat Ik een plan met je leven heb, en dat plan is dat jullie een heilig volk voor Mij worden. Nu we dat duidelijk hebben, kunnen we verdergaan naar het Beloofde Land, want daar zal het werkelijkheid worden.

2

Bevrijding uit Babylon voor Gods herstel

Zo leidde God de kinderen van Israël om precies dezelfde reden uit Babylon. Het was niet alleen omdat ze daar zuchtten. Eigenlijk zuchtten ze daar niet eens zo erg. De Babylonische ballingschap was geen zware slavernij zoals die in Egypte. Onder de opzichters van Egypte werden de kinderen van Israël geslagen, kregen ze onredelijk zware werklasten opgelegd en werden ze als slaven behandeld. In Babylon was het niet zo erg. Ze hadden hun eigen huizen. Ze konden zich vrij bewegen. Ze konden wanneer ze maar wilden samenkomen met de profeet Ezechiël. Ze konden het land bewerken. Dit komt allemaal naar voren in Jeremia 29: de ballingen konden het land bewerken, hun huizen bouwen en hun gezinnen grootbrengen. Ze leefden niet onder de zweep.

Maar ze waren niet vrij om Gods natie te zijn. Hun hoofdstad was verwoest. Hun tempel was platgebrand. Datgene waartoe God hen geroepen had toen ze uit Egypte kwamen, was geen werkelijkheid meer. Voor degenen die zich daarom bekommerden — en in dat geval was er maar een overblijfsel dat dat werkelijk deed — was dat schrijnend. Ze waren niet simpelweg mensen die zich onder de Babyloniërs konden vestigen en nog lang en gelukkig konden leven. Ze hoorden een heilige natie te zijn. Ze hoorden een volk van God te zijn. Hun stad, Jeruzalem, lag in puin.

Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij als wij aan Sion dachten. Wij hadden onze harpen gehangen aan de wilgen die daarbinnen zijn.

PSALMEN 137:1-2

Ze waren zo bedroefd. Het rechtvaardige overblijfsel kon het niet opbrengen om in een vreemd land de liederen van Sion te zingen. Dat was niet omdat het daar in Babylon zo verschrikkelijk was. In feite was het er niet zo verschrikkelijk, want toen ze toestemming kregen om te vertrekken, deden de meesten van hen dat niet. De meeste Joden waren zich in Babylon zo op hun gemak gaan voelen dat het niet bij hen opkwam om te vertrekken.

Maar er was een overblijfsel dat trouw was aan God en aan Gods bedoelingen, en dat hevig verlangde naar bevrijding. Niet om aan een ongemakkelijke situatie in Babylon te ontsnappen, maar om Gods bedoeling te kunnen vervullen door in Israël weer een heilige natie te zijn: een gemeenschap die God aanbad, met een tempel en alles wat God eerder had ingesteld, een herstel van de heilige natie.

Of het nu gaat om de uittocht of om de terugkeer van de ballingen uit Babylon, die slechts een overblijfsel vormden van het totale aantal Joden dat daarheen was gegaan, het doel is opnieuw een natie te worden, een heilig en bijzonder volk van God. Dat was het doel van de bevrijding uit de slavernij.

3

Verlossing maakt ons tot Gods eigendom

In onze vorige lezing hebben we besproken hoe Jesaja soms het motief van de uittocht gebruikt en soms het motief van de terugkeer van de ballingen, en hoe dat wordt doorgetrokken naar het idee van de Messias en Zijn bevrijding van Zijn volk. Het doel van dat onderzoek in de vorige lezing was eenvoudigweg om te laten zien dat het begrip verlossing op deze situaties werd toegepast. Wanneer God Israël uit Egypte of uit Babylon redt, of ons van de zonde redt, koopt Hij ons terug.

Zoals ik al zei, betekent het woord verlossing dat je een prijs betaalt om iets opnieuw in bezit te krijgen wat ooit van jou was en wat je bent kwijtgeraakt. Het betekent natuurlijk dat toen zij uit Egypte kwamen, er een prijs voor hen betaald was en zij eigendom van God waren. Degenen die uit Babylon terugkwamen, waren gekocht, verlost uit Babylon, en waren daarom eigendom van God. Voor ons, die tot Christus zijn gekomen, is een prijs betaald.

Wij zijn niet van onszelf.

1 KORINTHE 6:19

Dat is wat verlossing betekent. Er is betaald en het eigendomsrecht is overgegaan op Degene Die de betaling heeft gedaan. God is Degene Die heeft betaald. God is Degene Die heeft verlost, en daarom is God Degene Die het eigendomsrecht bezit. Paulus zei in 1 Korinthe 6, ik geloof dat het vers 20 of 21 is, zoiets:

Wij zijn niet van onszelf.

1 KORINTHE 6:19

Nu dat gezegd is: zodra Hij mij heeft verlost en ik niet van mijzelf ben, moet ik uitzoeken wat Hij met mij voorheeft, want ik ben Zijn eigendom. Niet wat ik met mezelf voorheb. Niet wat mijn ouders met mij voorhadden. Niet wat ik altijd voor mijn leven heb gedroomd, maar: wat heeft mijn Eigenaar met mij voor? Ik ben Zijn dienaar. Hij heeft mij uit de slavernij verlost om Zijn dienaar te zijn, en daarom moet ik Zijn plan begrijpen. Zijn plan is dat ik met allen die Hij heeft verlost, word

samengevoegd tot een religieuze — of beter gezegd, geestelijke — gemeenschap die onder het gezag van een Koning leeft. Dat betekent dat we een natie zijn, een koninkrijk.

4

De gebaande weg van de nieuwe uittocht

We gaan opnieuw enkele aspecten bekijken van het motief van de uittocht en het motief van de terugkeer van de ballingen. We halen verschillende aspecten uit Jesaja en bekijken hoe het Nieuwe Testament die op onze eigen situatie toepast. Jesaja 11, dat we bij een aantal eerdere gelegenheden hebben bekeken, is een prachtig hoofdstuk, een van mijn favoriete hoofdstukken in het boek Jesaja. Het hele hoofdstuk gaat over de messiaanse tijd. Het begint, eerlijk gezegd, aan het begin van het hoofdstuk met de geboorte van Jezus en houdt zich voornamelijk bezig met de gevolgen van Jezus' komst en wat die voor ons allemaal betekenen.

In vers 15 en 16, de laatste twee verzen van hoofdstuk 11, staat:

Dan zal de HEERE de inham van de zee van Egypte met de ban slaan, en Hij zal Zijn hand opheffen tegen de rivier de Eufraat door Zijn sterke wind. Hij zal haar uiteenslaan in zeven stromen, en maken dat men er met zijn schoenen doorheen kan gaan. Er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel van Zijn volk, die overgebleven zal zijn in Assyrië, zoals het met Israël gebeurde op de dag dat het wegtrok uit het land Egypte.

JESAJA 11:15-16

Met 'de rivier' bedoelt de spreker waarschijnlijk de Jordaan, hoewel de HSV hier expliciet de Eufraat noemt. Israël trok door de zee om uit Egypte te komen en stak de Jordaan over om het Beloofde Land binnen te gaan.

Het valt niet te miskennen dat deze uitdrukking, met droge voeten oversteken, rechtstreeks is ontleend aan de uittocht en aan Jozua. In beide gevallen liep Israël door wat met water bedekt had moeten zijn. Maar in werkelijkheid liep het over droog land, omdat God op wonderbaarlijke wijze de weg voor hen had vrijgemaakt.

Denk eraan, dit motief van de gebaande weg komt ook door het hele boek heen voor. De plaats waar het misschien wel het duidelijkst is dat dit geestelijk bedoeld is, staat in Jesaja 40. Daar verwijst het naar Johannes de Doper als:

Een stem van iemand die roept in de woestijn: Bereid de weg van de HEERE, maak recht in de wildernis een gebaande weg voor onze God.

JESAJA 40:3

Hij vertelt hoe die zal worden aangelegd.

Dit is allemaal geestelijk, en Johannes de Doper zei dat hij de vervulling daarvan was. De gebaande weg die wordt aangelegd, is dus een manier van leven, niet iets waar auto's op rijden.

Hier hebben we die gebaande weg opnieuw. In Jesaja wordt die altijd in verband gebracht met — nu ja, ik moet niet zeggen altijd — maar in de messiaanse passages is dit een veelvoorkomend thema: deze gebaande weg waarop mensen reizen. In Jesaja 35 wordt die ook de Weg der Heiligheid genoemd.

Er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel van Zijn volk, die overgebleven zal zijn in Assyrië, zoals het met Israël gebeurde op de dag dat het wegtrok uit het land Egypte.

JESAJA 11:16

5

Het overblijfsel dat behouden wordt

Het overblijfsel bestaat uit degenen die behouden worden. Dat had hij in het vorige hoofdstuk gezegd. We behandelen deze dingen niet helemaal in volgorde, dus misschien besef je niet hoe dicht ze bij elkaar staan. Maar in hoofdstuk 10, vers 20, zei hij:

Op die dag zal het gebeuren dat het overblijfsel van Israël en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, de Heilige van Israël, in trouw.

JESAJA 10:20

Vers 21 zegt:

Dat overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de sterke God.

JESAJA 10:21

En vers 22 zegt:

Want, Israël, al is uw volk als het zand van de zee, toch zal maar een overblijfsel daarvan terugkeren; tot verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid.

JESAJA 10:22

Of, zoals Paulus dit vers aanhaalde:

Een deel zal gered worden.

Terugkeren is een beeld van behouden worden. Hoewel het in deze context over ballingen lijkt te gaan die uit de ballingschap terugkeren, ziet Paulus het als behouden worden uit de zonde. Zo haalt Paulus het aan. Het punt in hoofdstuk 10 is dat het overblijfsel bestaat uit degenen die behouden zullen worden. Daarom weet de lezer in hoofdstuk 11 dat hij het heeft over de behoudenen, degenen die door de Messias behouden worden.

Waarom zeg ik de Messias? Omdat Hij in hoofdstuk 11, vers 1, wordt geïntroduceerd:

Want er zal een Twijgje opgroeien uit de afgehouden stronk van Isaï, en een Loot uit zijn wortels zal vrucht voortbrengen.

JESAJA 11:1

enzovoort. Hij spreekt over de Messias. De behoudenen zijn dus het overblijfsel van Israël dat over deze gebaande weg reist. Jezus is de weg waarop wij lopen.

Hij duidt hen aan als degenen die uit Assyrië zijn overgebleven. Het kan zijn dat het beeld hier is dat Assyrië heel Juda heeft veroverd, behalve Jeruzalem. Alleen de inwoners van Jeruzalem zijn dan het overblijfsel dat die Assyrische overweldiging heeft overleefd. Jeruzalem is natuurlijk een type van de gemeente zelf, die gered en bewaard wordt,

Er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel van Zijn volk, die overgebleven zal zijn in Assyrië, zoals het met Israël gebeurde op de dag dat het wegtrok uit het land Egypte.

JESAJA 11:16

6

De tweede uittocht is geestelijk behoud

Nu gaat deze passage over het Messiaanse tijdperk en geestelijk behoud, maar dat wordt vergeleken met Egypte. Ik had eens een heel vriendelijk gesprek met mijn eigen voorganger in Santa Cruz, die een aanhanger van de bedelingenleer was. We spraken

erover of de Bijbel zegt dat de Joden in de laatste dagen naar hun land zullen terugkeren. De aanhangers van de bedelingenleer geloven natuurlijk dat dit voorzegd is. Ik vraag me af of dat zo is. Ik denk van niet. Maar een Schriftgedeelte dat hij ter ondersteuning aanhaalde, stond in dit hoofdstuk. Hoofdstuk 11, vers 11 zegt:

En het zal op die dag gebeuren dat de Heere opnieuw, voor de tweede keer, met Zijn hand het overblijfsel van Zijn volk zal verwerven, dat overgebleven zal zijn in Assyrië en in Egypte, in Pathros, Cusj, Elam, en in Sinear, Hamath en op de eilanden in de zee.

JESAJA 11:11

Mijn voorganger stelde dat de eerste keer natuurlijk was toen Hij hen uit Babylon terugbracht, en dat de tweede keer nog toekomstig is. Maar dat is niet het geval. De eerste keer was Egypte. Dat is wat hij in vers 16 zegt:

Net zoals toen ze uit Egypte wegtrokken.

Dat is de eerste keer. Wat is de tweede keer? Die zou gezien kunnen worden als de terugkeer van de ballingen uit Babylon, maar zelfs die is een voorafschaduw van iets geestelijks, en daar gaat dit hoofdstuk over.

Er is een tweede uittocht. Dat is wat hier wordt gezegd. God zal Zijn volk opnieuw tot Zich roepen, zoals bij de uittocht, maar niet precies op dezelfde manier. Het is geestelijker dan dat. Er is een tweede uittocht die Jezus in Jeruzalem heeft volbracht. De spreker verwijst hierbij naar Lukas 9:31, waar in het Grieks het woord exodos staat; de HSV vertaalt dit met 'heengaan'. Dat is de bijeenvergadering waarover Jesaja hier spreekt. Maar let erop dat het motief van de uittocht wordt toegepast op ons behoud. Het is een nieuwe uittocht.

Zo wordt in de profeten — en je vindt dit niet alleen in Jesaja, maar ook in de andere profeten — het behoud in Christus voorgesteld als een tweede uittocht. Je vindt dit ook in Micha, hoofdstuk 7, om maar te laten zien dat het niet beperkt blijft tot het boek Jesaja. Micha 7, vers 15 zegt:

Als in de dagen toen u uit het land Egypte trok, zal Ik het wonderen doen zien.

MICHA 7:15

Het is dus als de uittocht.

Dan zegt hij in Micha 7, vers 19:

Hij zal Zich weer over ons ontfermen, Hij zal onze ongerechtigheden vertrappen, ja, U zult al hun zonden werpen in de diepten van de zee.

MICHA 7:19

Bij de uittocht had Hij medelijden met ons toen Hij ons uit Egypte leidde. Hij gaat dat opnieuw doen: een tweede uittocht. Maar let erop hoe die eruitziet:

En Hij zal onze ongerechtigheden bedwingen. U zult onze zonden in de diepte van de zee werpen.

Wat werd er bij de eerste uittocht in de diepten van de zee geworpen? De vijanden. Wie waren dat? Egyptenaren. De Egyptische legers werden in de diepten van de zee geworpen. Bij de tweede uittocht zijn het onze zonden die verslagen worden. Wat de Egyptenaren bij de eerste uittocht voor Israël waren, dat zijn de zonden bij de tweede uittocht voor Gods volk. Bevrijding van zonde in Jezus komt overeen met de bevrijding van de Joden van de Egyptenaren.

7

Uittocht als type en behoud als antitype

Ik heb eerder Lukas 9:31 genoemd, waar gesproken wordt over de uittocht die Jezus zou volbrengen. Als je ook naar 1 Korinthe, hoofdstuk 10 gaat, zie je dat Paulus uitdrukkelijk zegt dat de uittocht en wat daarop volgde een type van ons zijn.

We zijn het woord ‘type’ al eerder tegengekomen. Het Griekse woord is tupos. Het betekent een patroon en verwijst naar iets wat in het Oude Testament heeft plaatsgevonden — een verhaal, een gebeurtenis of een ritueel — dat iets in het Nieuwe Testament voorafschaduwet. Dat onderdeel van het Oude Testament dat een type is, heeft zijn tegenhanger in het Nieuwe Testament. Die wordt het antitype genoemd. Beide woorden worden daadwerkelijk in het Griekse Nieuwe Testament gebruikt.

Het woord ‘type’ wordt in deze betekenis niet erg vaak in het Nieuwe Testament gebruikt, maar het wordt minstens drie keer gebruikt, zo niet vaker. Het woord ‘antitype’ wordt in het Nieuwe Testament gebruikt in 1 Petrus 3:20–21. Daar staat dat acht mensen door het water heen werden gered en dat de doop daarvan het antitype is. Dat was het type. Hij zegt dat onze doop het antitype is.

Dus zowel het woord ‘type’ als het woord ‘antitype’ wordt in het Griekse Nieuwe Testament gebruikt. De woorden functioneren ten opzichte van elkaar zoals de woorden ‘profetie’ en ‘vervulling’, of ‘voorspelling’ en ‘vervulling’. Het zijn twee delen van één geheel. Het type is voorspellend. Het antitype is de vervulling ervan.

Het is daarom tamelijk ongebruikelijk dat het woord ‘type’ in het Nieuwe Testament op deze manier wordt gebruikt, maar het komt wel voor. Het komt voor in Romeinen 5. Het komt ook twee keer voor in 1 Korinthe 10. Paulus zegt in hoofdstuk 10, vers 1:

En ik wil niet, broeders, dat u er geen weet van hebt dat onze vaderen allen onder de wolk waren en allen door de zee zijn gegaan,

1 KORINTHE 10:1

Hij spreekt natuurlijk over de uittocht.

en dat allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee,

1 KORINTHE 10:2

Dat is een nogal creatieve manier om het te beschrijven, maar ze heeft een bedoeling. We zullen spoedig zien waarom Paulus dit beschrijft als gedoopt worden in Mozes in de wolk en in de zee.

en allen hetzelfde geestelijke voedsel gegeten hebben,

1 KORINTHE 10:3

waarmee hij manna bedoelt, dat niet letterlijk geestelijk voedsel was. Het was lichamelijk voedsel.

en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben. Zij dronken namelijk uit een geestelijke rots, die hen volgde; en die rots was Christus.

1 KORINTHE 10:4

Interessant genoeg was wat ze dronken niet geestelijk. Het was echt water. De rots waaruit ze dronken was geen geestelijke rots. Het was een echte rots. En hij vereenzelvigd de geestelijke rots waaruit ze dronken met Christus. Maar over dat alles zegt hij in vers 6:

En deze dingen zijn gebeurd als voorbeelden voor ons, opdat wij niet zouden verlangen naar kwade dingen, zoals ook zij verlangd hebben.

1 KORINTHE 10:6

Het woord 'voorbeelden' is in het Grieks 'typen'. Dit is tupos, tupoi. Dit is een van de plaatsen waar de term 'type' wordt gebruikt in de betekenis die ik zojuist heb beschreven. Hij zegt dat de ervaringen van de kinderen van Israël tijdens de uittocht

en de periode daarna typen zijn. Waar zijn ze typen van? Van ons. En daarom verwoordt Paulus deze historische terugblik zoals hij dat doet. Hij had gewoon kunnen zeggen dat ze door de zee trokken en de wolk volgden. In plaats daarvan zegt hij dat ze in de zee werden gedoopt en in de wolk werden gedoopt. Waarom gebruikt hij die terminologie? Omdat dat een type is. Wat met hen gebeurde, is een type van ons.

8

Doop, manna en water in de tweede uittocht

Wij zijn in water gedoopt. Dat is het antitype van hun tocht door de zee. Wij zijn gedoopt in de Heilige Geest. Dat is het antitype van het feit dat zij de wolk volgden. Zij werden in Mozes gedoopt. Wij worden gedoopt in Jezus, de tweede Mozes. Wij hebben een tweede uittocht meegemaakt. Dat alles was een type van wat wij hebben ervaren. Waarin? In het behoud.

Zij aten manna. Dat was echt brood. Hij noemt het geestelijk brood, omdat het als type overeenkomt met het geestelijke manna, dat Jezus vereenzelvigde met Zichzelf. In Johannes hoofdstuk 6 zegt Hij:

De Joden dan morden over Hem, omdat Hij gezegd had: Ik ben het brood dat uit de hemel neergedaald is.

JOHANNES 6:41

Zij zeiden:

Mozes gaf ons brood uit de hemel.

JOHANNES 6:31

Ze bedoelden manna. Hij zegt:

Nee, Ik ben het ware brood dat uit de hemel neerdaalt.

JOHANNES 6:32-35

Het is alsof Hij zegt: 'Ik ben het echte manna.'

Zij dronken echt water, maar Paulus zegt dat ze geestelijk water uit een geestelijke rots dronken. Waarom? Omdat dit overeenkomt met het feit dat wij geestelijk water drinken, het levende water, de Heilige Geest, uit de levende geestelijke rots, Jezus. Jezus geeft ons Zijn Heilige Geest. Met andere woorden, Paulus neemt gebeurtenissen die we al kennen uit wat de Joden tijdens de uittocht meemaakten en beschrijft die in geestelijke termen. Hij ontkent niet dat ze letterlijk waar waren, maar zegt dat wat zij doormaakten een type was van iets wat wij doormaken, alleen is het voor ons geestelijk. Paulus neemt dus, net als andere schrijvers van het Nieuwe Testament, eenvoudigweg als vanzelfsprekend aan dat de uittocht een voorafschaduwing van ons behoud was en dat ons behoud daarom een tweede uittocht is.

De Joden werden uit Egypte bevrijd door de gebeurtenis van het Pascha. Het was op de avond van het Pascha dat de farao zijn eerstgeboren zoon verloor, besloot de Joden niet langer in zijn land vast te houden en hun toestemming gaf om te vertrekken. Dat Pascha trof Gods volk natuurlijk niet, voor zover ze gehoorzaam waren en bloed op de deurposten en bovendorpels van hun huizen aanbrachten. Ze hadden daarvoor een lam geslacht, en dat was het paaslam.

Paulus zegt in 1 Korinthe 5:7:

Verwijder dan het oude zuurdeeg, opdat u een nieuw deeg zult zijn. U bent immers ongezuurd, want ook ons Paaslam is voor ons geslacht: Christus.

1 KORINTHE 5:7

Daarmee maakt hij opnieuw heel duidelijk dat hij in wat Christus voor ons behoud heeft gedaan, het antitype ziet van de uittocht, die door het bloed van een lam werd verkregen. Jezus is het Lam door Wiens bloed onze uittocht is verkregen. We hebben dus deze verwijzingen in het Nieuwe Testament, die bevestigen wat het Oude Testament zegt. Hij werpt deze keer niet de Egyptenaren, maar onze zonden in de diepten van de zee. Hij bevrijdt ons uit slavernij, maar niet uit slavernij aan mensen. Hij bevrijdt ons uit slavernij aan de zonde en aan de duivel.

9

Van Egypte en Babylon naar het nieuwe Sion

In Jesaja 51:9–11 staat:

Ontwaak, ontwaak, bekleed u met kracht, arm van de HEERE!
Ontwaak als in de dagen van weleer, als bij de generaties van vroeger eeuwen! Bent u het niet die Rahab hebt neergehouwen, het zeemonster doorboord? Bent u het niet die de zee heeft drooggelegd, de wateren van de grote watervloed, die de diepten van de zee gemaakt heeft tot een weg, zodat de verlost en erdoor konden gaan? Zo zullen wie door de HEERE zijn vrijgekocht, terugkeren en met gejuich in Sion komen. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen, verdriet en gezucht zullen wegvluchten.

JESAJA 51:9–11

De eigen lezers van Jesaja zullen dit ongetwijfeld hebben opgevat als een verwijzing naar de terugkeer van de ballingen uit Babylon, die terugkeerden naar Sion, dat wil zeggen Jeruzalem. ‘Zo’ betekent: op dezelfde manier. Op welke manier precies? Op dezelfde manier als waarop God hen uit Egypte bevrijdde, of in elk geval op een soortgelijke manier.

Rahab is trouwens een dichtertelijke naam voor Egypte. Wanneer er staat:

Bent U niet degene die Rahab in stukken heeft gehakt en de slang heeft verwond?

Dan zul je zien dat Rahab in Jesaja hoofdstuk 30, vers 7, een verwijzing naar Egypte is. Ook Psalm 89:11 spreekt over Gods overwinning op Rahab; in de context van Jesaja is Rahab een dichtertelijke aanduiding voor Egypte. Waarom? Dat kan ik niet zeggen. Maar het is onmiskenbaar.

Rahab is een verwijzing naar Egypte. Dat God Rahab trof, de zee spleet en van de zee een droge weg maakte voor het volk, de verlost van de Heere, is daarom duidelijk een verwijzing naar de historische uittocht. Maar op dezelfde manier, of op een soortgelijke manier, zal God ervoor zorgen dat de verlost van de Heere uit Babylon komen. Belangrijker nog: Hij zal ervoor zorgen dat ze uit de zonde komen. Het uit Babylon komen is een beeld van het uit de zonde komen. Naar Sion komen is een beeld van het binnengaan in de gemeente. Hier wordt dus opnieuw duidelijk naar een nieuwe uittocht verwezen.

10

De Weg van Heiligheid voor de verlost

Hoofdstuk 35, dat ik al eerder heb genoemd, is nog een hoofdstuk dat op zichzelf helemaal over het Messiaanse tijdperk gaat. Het bevat ook de gebaande weg, zoals ik al eerder heb gezegd. In vers 8 staat:

Daar zal zijn een effen baan, een weg; de heilige weg zal hij genoemd worden. Een onreine zal er niet over gaan, want hij zal alleen voor hen zijn. Wie deze weg ook gaat, zelfs dwazen zullen niet dwalen.

JESAJA 35:8

Je hoeft geen genie te zijn om de Weg van Heiligheid te bewandelen. Het is geen hogere wiskunde.

Daar zal geen leeuw zijn, geen verscheurend dier zal erop komen; ze zullen daar niet aangetroffen worden, maar de verlost zullen die bewandelen.

JESAJA 35:9

De Weg van Heiligheid is dus de weg die de verlostten bewandelen. Zij bewandelen de weg van heiligheid.

Want wie door de HEERE zijn vrijgekocht, zullen terugkeren; zij zullen Sion binnenkomen met gejuich. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen, verdriet en gezucht zullen wegvluchten.

JESAJA 35:10

Dit is duidelijk in wezen dezelfde belofte die we in hoofdstuk 51 aantreffen. Maar in dit geval wordt die in het Messiaanse tijdperk geplaatst. Hoe weet ik dat het om het Messiaanse tijdperk gaat? Omdat de schrijvers van het Nieuwe Testament zo vaak uit dit specifieke hoofdstuk, Jesaja 35, putten en het op hun eigen tijd toepassen. Jezus doet dat trouwens ook.

In vers 5 van dit hoofdstuk staat een verwijzing. Hoofdstuk 35, vers 5, zegt:

Dan zullen de ogen van de blinden worden opengedaan, de oren van de doven zullen worden geopend.

JESAJA 35:5

enzovoort. Er is nog andere beeldspraak die we in een latere lezing over Jesaja zullen tegenkomen.

11

Jezus vervult het programma van Jesaja 35

Toen Johannes de Doper in de gevangenis zat, stuurde hij boodschappers naar Jezus en zei:

Bent U degene die zou komen of niet?

Jezus gedroeg Zich niet zoals Johannes en andere Joden vonden dat de Messias Zich moest gedragen. Hij riep de troepen niet bijeen tegen Rome. Hij ondernam niets tegen de onderdrukking waaronder Israël gebukt ging tijdens de Romeinse overheersing. En dus dacht Johannes: 'Kom op, laten we aan de slag gaan. Staat U aan onze kant of niet? Bent U degene naar wie we uitzien, of moeten we naar iemand anders uitzien?' Het was een kleine steek onder water: 'Moeten we ergens anders gaan zoeken? Gaat U nu eindelijk aan de slag?'

Jezus zei:

En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ga heen en bericht Johannes wat u hoort en ziet: blinden worden ziende en kreupelen kunnen lopen; melaatsen worden gereinigd en doven kunnen horen; doden worden opgewekt en aan armen wordt het Evangelie verkondigd;

MATTHEÛS 11:4-5

Hij voegde daar ook aan toe:

aan armen wordt het Evangelie verkondigd

MATTHEÛS 11:5

wat een verwijzing is naar Jesaja 61. Maar Hij verwijst voornamelijk naar deze passage. Hij zegt: 'Vertel Johannes wat er gebeurt en laat hem zelf de voor de hand liggende conclusie trekken.'

De implicatie is: 'Natuurlijk doe Ik wat de Messias geacht wordt te doen. Ga het maar na. Kijk naar Jesaja 35. Is dat niet wat hier gebeurt?' Met een onmiskenbare implicatie zegt Hij: 'Dit is het Messiaanse programma, niet het verdrijven van Rome. Het programma voor de Messias wordt voor ons omschreven in Jesaja 35. Ga het maar na. Ik voer het uit. Het gebeurt op dit moment. Vertel Johannes dat jullie het voor je eigen ogen zien. Dat zal zijn vraag beantwoorden.'

De woorden van Jezus zouden geen betekenis hebben en zouden Johannes zeker geen informatie geven waarmee zijn vraag beantwoord kon worden, als Hij niet vooronderstelde dat Jesaja 35 over het Messiaanse tijdperk gaat. Jezus Zelf was daar om dat tijdperk bij Zijn eerste komst in te luiden. Velen passen dit natuurlijk toe op het duizendjarig rijk. Maar dat is, zoals we eerder hebben gezegd, een conservatieve opvatting die naar mijn mening helemaal niet sterk wordt ondersteund in het Nieuwe Testament. Het Nieuwe Testament past deze passages altijd toe op het tijdperk van de gemeente.

Maar merk op dat binnen die context de verlost van de Heere terugkeren en zingend naar Sion komen, enzovoort. In Jesaja 51 klonk dat alsof het ging over een tweede exodus uit Babylon. Maar in feite is het een tweede exodus in geestelijke zin, zoals die hier wordt toegepast.

12

Het nieuwe Pascha en Jezus' gedachtenis

Er is ook een nieuw Pascha, of in elk geval een nieuwe betekenis van het Pascha. In Jesaja 43:1 en 2 staat:

Maar nu, zo zegt de HEERE, uw Schepper, Jakob, uw Formeerder, Israël: Wees niet bevreesd, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, u bent van Mij. Wanneer u zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, door rivieren, zij zullen u niet overspoelen. Wanneer u door het vuur zult gaan, zult u niet verbranden, geen vlam zal u aansteken.

JESAJA 43:1-2

Maar voeg daar dan aan toe wat later in hetzelfde hoofdstuk staat, in de verzen 16 tot en met 19:

Zo zegt de HEERE, Die een weg maakte in de zee en een pad in machtige wateren, Die strijdwagens en paarden deed uitrukken, leger en macht, zij liggen tezamen neer, zij zullen niet meer opstaan, uitgedoofd zijn zij, uitgeblust als een vlaspit.

JESAJA 43:16-17

Dan vers 18:

Denk niet aan de dingen van vroeger, let niet op de dingen van het verleden. Zie, Ik maak iets nieuws. Nu zal het ontkiemen. Zult u dat niet weten? Ja, Ik zal een weg aanleggen in de woestijn, rivieren in de wildernis.

JESAJA 43:18-19

Dat is opnieuw het motief van de gebaande weg.

We zullen op een ander moment het motief van rivieren in de woestijn en de betekenis daarvan bestuderen. Maar we zijn de gebaande weg al tegengekomen. De gebaande weg in de woestijn is er nu. Wat God zegt, is: 'Ik ga iets nieuws doen, en jullie zullen moeten ophouden terug te denken aan het oude.' Wat is dat oude? De exodus was het oude. Nu is er een nieuwe exodus.

En dus zul je het Pascha, dat een gedachtenis aan de uittocht was, niet meer vieren.
Jezus zei:

en nadat Hij gedankt had, brak Hij het en zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt. Doe dat tot Mijn gedachtenis. Evenzo nam Hij ook de drinkbeker, na het gebruiken van de maaltijd, en zei: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in Mijn bloed. Doe dat, zo dikwijls als u die drinkt, tot Mijn gedachtenis. Want zo dikwijls als u dit brood eet en deze drinkbeker drinkt, verkondig de dood van de Heere, totdat Hij komt.

1 KORINTHE 11:24-26

Eeuwenlang herdachten de Joden tijdens het Pascha de uittocht. Waarom? Dat was hun behoud. Dat was hun verlossing. Jezus zegt: „Vanaf nu niet meer.

Ik ben jullie verlossing. Ik ben jullie behoud. Ik ben de nieuwe uittocht. Telkens wanneer jullie deze beker nemen en dit brood eten, zullen jullie voortaan Mij gedenken. Niet de uittocht, niet dat. Dat was toen. Dit is nu. Dat is het oude behoud. Dit is het nieuwe behoud. Dit is de antitype. Het was juist dat Israël zich de vroegere dingen herinnerde, totdat God kwam en de werkelijkheden bracht waarvan die vroegere dingen een voorafschaduwung waren. Nu Jezus gekomen is, is het zover. Er is een nieuwe uittocht. Er is een nieuw Pascha. Het Pascha is nu geen gedachtenis aan een oude bevrijding, maar aan Christus Zelf en aan Zijn bevrijding.

13

De gemeente als blijvende tabernakel

Nadat Israël uit de woestijn was gekomen, was een van de eerste dingen die God hun opdroeg natuurlijk dat ze de tabernakel moesten bouwen. Zo is er ook een nieuwe tabernakel. Als gevolg van de nieuwe uittocht is er een nieuwe tabernakel. In Jesaja 33:20 staat:

Aanschouw Sion, de stad van onze samenkomsten. Uw ogen zullen Jeruzalem zien, een veilige woonplaats, een tent die niet afgebroken zal worden, waarvan de pinnen voor altijd niet uitgetrokken zullen worden en waarvan geen enkel touw gebroken zal worden.

JESAJA 33:20

Trouwens, de tabernakel die Mozes bouwde, werd regelmatig afgebroken. Ze moesten hem verplaatsen. Ze moesten hem uit elkaar halen, op wagens leggen, door de woestijn naar de volgende plaats trekken en hem daar weer opzetten. Dat was niet blijvend. Ook die werd afgebroken. De tabernakel werd steeds verplaatst. Hij werd vaak opgezet en weer afgebroken, en uiteindelijk werd hij afgebroken en bleef hij afgebroken. Hij werd vervangen door de tempel. Maar de tabernakel waar God het hier over heeft, wordt niet afgebroken. Het is een blijvende tabernakel.

Wat is een tabernakel? Het is een tent—in dit geval een tent waarin God woont. Heel belangrijk. Jesaja werkt dit denkbeeld uit in een aantal passages die we heel goed kennen. Het Nieuwe Testament heeft dat ook, en we zullen daar iets van zien. Maar hij zegt dat Sion en Jeruzalem—that zijn wij, zoals je zult zien—een tabernakel zijn die niet zal worden afgebroken.

De gemeente als de tabernakel van God is blijvend.

14

Niet vrezen voor menselijke samenzweringen

Kijk nu terug naar hoofdstuk 8, de verzen 12 tot en met 14. Dit stond in de context van Achaz, die bang was voor het verbond dat Pekah en Rezin smeedden. Dat waren respectievelijk de koningen van Israël en Syrië. Zij spanden samen om Achaz aan te vallen en te verslaan, en Juda te dwingen zich met hen te verbinden tegen Assyrië. Achaz verzette zich hiertegen, maar niet noodzakelijk om de beste redenen. Jesaja zei: ja, verzet je ertegen, maar om andere redenen. Je zou op God moeten vertrouwen en niet bang moeten zijn voor mensen.

Hij zegt:

U mag geen samenzwering noemen alles wat dit volk een samenzwering noemt; en waar zij voor bevreesd zijn, daarvoor mag u niet bevreesd zijn en niet schrikken.

JESAJA 8:12

Met andere woorden, ze waren doodsbang voor dit verbond tussen Syrië en Efraïm, oftewel Israël, dat bedoeld was om Juda ten val te brengen. Dit is trouwens ook een heel goed vers voor mensen die tegenwoordig alleen maar bezig zijn met samenzweringen. Telkens wanneer je hoort over machtige mensen die samenspannen om de gerechtigheid ten val te brengen, of de gemeente ten val te brengen, of God ten val te brengen, zijn er mensen die heel bang worden. De Illuminati, de Trilaterale Commissie, de Federal Reserve, de Council on Foreign Relations—al die samenzweringen waar mensen over praten, die samenzweringen van internationale bankiers die alles proberen over te nemen. Of, als je sommigen mag geloven, hebben ze alles al overgenomen. Ze hebben de zaken al heel lang in handen.

Het is fascinerend hoe obsessief sommige mensen hiermee bezig raken wanneer ze deze informatie krijgen. Ze zeggen: „O, mijn hemel, besef je dat wel?” En daarna gaat het de rest van hun leven nergens anders meer over. Ze praten hierover en willen dat iedereen ervan weet. Sinds ongeveer 1978 vertellen mensen mij daarover. Ik hoor het regelmatig. Ik denk dan: als die lui van plan zijn de macht over te nemen, hebben ze

wel heel veel geduld, want het is nu, wat, veertig jaar geleden dat ik er voor het eerst over hoorde. De lui die er toen bij betrokken waren, moeten nu wel dood zijn. Ze moeten toch niet zoveel macht hebben gehad als mensen dachten.

Maar aan de andere kant bestaan er wel degelijk samenzweringen. Er zijn altijd samenzweringen geweest. Mensen die geld hebben, mensen die macht hebben en mensen met overheidsgezag zoeken elkaar op. Ze slaan de armen ineen om hun macht te bundelen. Syrië en Israël deden dat in die tijd. Er zijn er vele geweest. De Verenigde Naties zijn duidelijk een bundeling van machten die samenwerken aan een gemeenschappelijke agenda. Dat is een samenzwering. Misschien is die niet altijd sinister, maar het is niettemin een samenzwering.

Nou en? Stel dat de internationale bankiers inderdaad alles in hun zak hebben. Waarom vertel je mij dit? Wat wil je dat ik doe? Moet ik tegen hen gaan zeggen dat ze ermee moeten ophouden? Ik denk niet dat ze naar mij luisteren. Als dit echt gebeurt, zal ik er gewoon mee moeten omgaan en ermee moeten leven. Ik heb die situatie niet in de hand, maar weet je, Iemand heeft haar wel in de hand.

15

God en Christus als veilig heiligdom

Dit is wat God tegen Jesaja zei:

U mag geen samenzwering noemen alles wat dit volk een samenzwering noemt; en waar zij voor bevreesd zijn, daarvoor mag u niet bevreesd zijn en niet schrikken. De HEERE van de legermachten, Hem moet u heilig achten; Hij is uw vrees en Hij is uw verschrikking.

JESAJA 8:12-13

Wees niet bang voor de samenzwering. Wees bang dat je God beledigt. Zorg dat Hij aan jouw kant blijft.

Hij zal tot een heiligdom voor u zijn, tot een steen des aanstoots, en tot een rots waarover men struikelt voor de beide huizen van Israël, tot een strik en een val voor de inwoners van Jeruzalem. Velen onder hen zullen struikelen, vallen en gebroken worden, verstrikt raken en gevangen worden.

JESAJA 8:14-15

Met 'heiligdom' wordt hier een veilige of heilige plaats bedoeld.

Wat wordt hier gezegd? Er wordt gezegd dat God een heiligdom zal zijn. Dat was een term die voor de tabernakel werd gebruikt. God zal de veilige plaats zijn. Ik denk dat het Spreuken 18 is, als ik me niet vergis. Daar staat:

De Naam van de HEERE is een sterke toren, een rechtvaardige snelt daarheen en wordt in een veilige vesting gezet.

SPREUKEN 18:10

Mensen vinden hun toevlucht bij God. Dat is het heiligdom.

Trouwens, deze verzen worden door Petrus aangehaald. Daarom strekt hun betekenis zich uit tot situaties buiten de directe historische context van Jesaja en zijn tijdgenoten. In 1 Petrus 2 spreekt Petrus in vers 8 over een steen des aanstoots. Dat is natuurlijk aan deze verzen ontleend. Jezus is de steen des aanstoots geworden.

Sterker nog, 1 Petrus spreekt erover dat we niet bang moeten zijn, maar dat God onze vrees moet zijn en God onze verschrikking. Petrus haalt dit aan het einde van vers 14 aan en gaat dan verder. Hij zegt in vers 13:

En wie is het die u kwaad zal doen, als u navolgers bent van het goede? Maar als u ook zou moeten lijden vanwege de gerechtigheid, dan bent u zalig. En wees niet bevreesd zoals zij bevreesd zijn, laat u niet in verwarring brengen,

1 PETRUS 3:13-14

Dat grijpt rechtstreeks terug op Jesaja 8:12. In Jesaja gaat het om de vrees voor de samenzweerders; Petrus past die woorden toe op de vrees voor vervolgers in het algemeen. Wees niet bang voor hen.

Maar in vers 15 staat:

maar heilig God, de Heere, in uw hart; en wees altijd bereid tot verantwoording aan ieder die u rekenschap vraagt van de hoop die in u is, met zachtmoedigheid en ontzag.

1 PETRUS 3:15

dat wil zeggen: laat God de heilige plaats in je hart zijn. Dit vers uit Jesaja wordt door Petrus aangehaald en volgens hem is het ook op ons in deze tijd van toepassing. God is ons heiligdom. Wij moeten Hem in ons hart heiligen. Heiligdom en heiligheid zijn natuurlijk hetzelfde concept. God is de heilige plaats, de veilige plaats, de tabernakel waar we naartoe vluchten. Dit is een nieuwtestamenteisch concept van een tabernakel. Hij is een heiligdom onder Zijn volk in een andere zin dan in het boek Exodus.

Jesaja hoofdstuk 32, vers 1 en 2, zegt:

Zie, een Koning zal regeren in gerechtigheid, en vorsten zullen heersen overeenkomstig het recht. Die Man zal zijn als een beschutting tegen de wind, een schuilplaats tegen de vloed, als waterbeken in een dorre streek, als de schaduw van een zware rots in een dorstig land.

JESAJA 32:1-2

Niet alle evangelische Bijbelgeleerden geloven dat dit naar Christus verwijst, maar ik denk van wel.

Dit is volgens mij een passage over de messiaanse tijd. Niet het hele hoofdstuk, maar dit gedeelte.

Ik geloof dat die man Jezus is. Opnieuw: een schuilplaats, een toevlucht, een heiligdom, een tabernakel. Al deze termen worden in verschillende delen van de Bijbel min of meer door elkaar gebruikt.

16

Het heilige overblijfsel in Jesaja 4

De interessantste passage in Jesaja over de tabernakel, de nieuwe tabernakel in het nieuwe verbond, staat in hoofdstuk 4. Het is een heel interessante en merkwaardige passage. Zulke passages zijn altijd leuk, omdat ze ons uitdagen om uit te zoeken waarom ze op zo'n vreemde manier zijn verwoord. Ik vind ze in ieder geval leuk en uitdagend.

Het gedeelte vanaf vers 2 tot en met het einde van dat korte hoofdstuk, Jesaja 4:2-6, zou ik beschouwen als een passage over de messiaanse tijd, al moeten we de beeldspraak wel ontrafelen.

Op die dag zal de SPRUIT van de HEERE tot een heerlijk sieraad zijn, en de vrucht van de aarde tot glorie en luister voor hen in Israël die ontkomen zijn. Dan zal het gebeuren dat wie in Sion overgebleven is, en wie in Jeruzalem overgelaten is, heilig genoemd zal worden, eenieder die in Jeruzalem ten leven opgeschreven is. Wanneer de Heere de vuilheid van de dochters van Sion afgewassen zal hebben en de vele bloedschuld van Jeruzalem uit het midden ervan weggespoeld zal hebben door de Geest van oordeel en door de Geest van uitbranding, dan zal de HEERE over elke plaats op de berg Sion en over de samenkomsten ervan overdag een wolk scheppen en rook, en 's nachts een schijnsel van vlammen vuur; ja, over alles wat heerlijk is, zal een beschutting zijn. Dan zal een hut dienen tot schaduw overdag tegen de hitte, en als toevlucht en schuilplaats tegen de vloed en tegen de regen.

JESAJA 4:2-6

‘De SPRUIT van de HEERE’ is een term voor Christus.

Met ‘hen in Israël die ontkomen zijn’ wordt het overblijfsel bedoeld: degenen die aan de zonde zijn ontkomen en in Christus zijn gekomen.

Ook in ‘wie in Sion overgebleven is’ keert het motief van het overblijfsel terug.

‘Wie in Sion overgebleven is’ en ‘wie in Jeruzalem overgelaten is’ zijn twee uitdrukkingen die hier hetzelfde betekenen. Dit is duidelijk het heilige overblijfsel, het trouwe overblijfsel, iedereen die deel blijft uitmaken van Jeruzalem. Zodra God het oude Jeruzalem heeft vernietigd, zijn de enigen die overblijven in wat Jeruzalem genoemd kan worden de gemeente, de heiligen, het overblijfsel.

Er staat:

Op die dag zal de SPRUIT van de HEERE tot een heerlijk sieraad zijn, en de vrucht van de aarde tot glorie en luister voor hen in Israël die ontkomen zijn. Dan zal het gebeuren dat wie in Sion overgebleven is, en wie in Jeruzalem overgelaten is, heilig genoemd zal worden, eenieder die in Jeruzalem ten leven opgeschreven is. Wanneer de Heere de vuilheid van de dochters van Sion afgewassen zal hebben en de vele bloedschuld van Jeruzalem uit het midden ervan weggespoeld zal hebben door de Geest van oordeel en door de Geest van uitbranding, dan zal de HEERE over elke plaats op de berg Sion en over de samenkomsten ervan overdag een wolk scheppen en rook, en 's nachts een schijnsel van vlammen vuur; ja, over alles wat heerlijk is, zal een beschutting zijn. Dan zal een hut dienen tot schaduw overdag tegen de hitte, en als toevlucht en schuilplaats tegen de vloed en tegen de regen.

JESAJA 4:2-6

17

Gods heerlijkheid boven het nieuwe Sion

God heeft onze zonden natuurlijk gereinigd door Jezus aan het kruis. Hij heeft de zonden van het oude, afvallige Jeruzalem gereinigd door het oordeel en de verbranding in het jaar 70 na Christus.

Wat is de berg Sion? In dit verband is dat de gemeente. Hij heeft het oude Jeruzalem door verbranding gereinigd. Nu is alleen het overblijfsel nog over. Dat is het nieuwe Jeruzalem, de nieuwe berg Sion. Boven elke woonplaats op de berg Sion:

Op die dag zal de SPRUIT van de HEERE tot een heerlijk sieraad zijn, en de vrucht van de aarde tot glorie en luister voor hen in Israël die ontkomen zijn. Dan zal het gebeuren dat wie in Sion overgebleven is, en wie in Jeruzalem overgelaten is, heilig genoemd zal worden, eenieder die in Jeruzalem ten leven opgeschreven is. Wanneer de Heere de vuilheid van de dochters van Sion afgewassen zal hebben en de vele bloedschuld van Jeruzalem uit het midden ervan weggespoeld zal hebben door de Geest van oordeel en door de Geest van uitbranding, dan zal de HEERE over elke plaats op de berg Sion en over de samenkomsten ervan overdag een wolk scheppen en rook, en 's nachts een schijnsel van vlammen vuur; ja, over alles wat heerlijk is, zal een beschutting zijn. Dan zal een hut dienen tot schaduw overdag tegen de hitte, en als toevlucht en schuilplaats tegen de vloed en tegen de regen.

JESAJA 4:2-6

Dit doet duidelijk denken aan de wolkkolom die Israël overdag door de Rode Zee en verder leidde, en die 's nachts veranderde in een vuurkolom. Dat is hier de beeldspraak. Wat was die wolk? Het was de Sjekinaheerlijkheid van God. Het was de aanwezigheid van God Zelf onder Zijn volk: de wolk en de vuurkolom. Hij zegt dat Gods aanwezigheid zal rusten op elke plaats in dit Sion. De gebruikte Engelse vertaling spreekt hier van 'every dwelling place', 'elke woonplaats'; daarop berust de hierna gelegde verbinding met Johannes 14.

Een vreemde formulering. Ik weet niet of ik het duidelijker kan maken.

18

Eén huis van God met vele woningen

Nu is er één tabernakel, enkelvoud, maar in Sion zijn veel woningen. Op elke woning in Sion rust de Geest van God. De aanwezigheid van God, de wolk van heerlijkheid, rust daar zoals in de tabernakel van het Oude Testament. Ik neem aan dat je ermee bekend bent dat de heerlijkheid van de Shekinah de kinderen van Israël naar een bepaalde plek leidde. Die hield op met bewegen; dan zetten zij de tabernakel op en bleef de wolk boven de ark van het verbond staan, boven het verzoendeksel in het heilige der heiligen. De wolk, de wolkkolom en de vuurkolom, is dus een beeld van Gods aanwezigheid in de tabernakel. Hij zegt dat Gods aanwezigheid op dezelfde manier in elke woning in Sion zal zijn, maar dat er één overkoepelende tabernakel zal zijn die ze allemaal omvat.

Er zal één tabernakel zijn, één huis van God, want de tabernakel werd altijd het huis van God genoemd. Dat is waar David naar verwees toen hij zei:

Ja, goedheid en goedertierenheid zullen mij volgen al de dagen van mijn leven. Ik zal in het huis van de HEERE blijven tot in lengte van dagen.

PSALMEN 23:6

Hij kende geen ander huis dan de tabernakel. De tabernakel was het huis van de Heere. Later, toen Salomo de tempel bouwde, was dat het huis van de Heere. Hoewel wij soms denken dat David daarmee bedoelde: ik ga naar de hemel wanneer ik sterf, wordt de hemel in de Bijbel nooit het huis van God genoemd. De tabernakel en de tempel wel.

Woont God in de hemel? Natuurlijk woont Hij daar. Hij woont overal, in de hemel en op aarde. Het hele universum kan Hem niet bevatten. Maar Zijn huis is een uitdrukking die de Bijbel altijd gebruikt voor de plaats waar Hij onder de mensen woont, waar Hij op aarde woont. God is overal, maar Hij woont in een huis op aarde. Eerst was dat de tabernakel, daarna was het de tempel en vervolgens waren wij het. Volgens het Nieuwe Testament zijn wij het huis van God.

Er is één tabernakel. Die is het huis van God en de heerlijkheid van God rust erop. Maar daarbinnen zijn veel woningen, en in elke woning woont God op een bijzondere manier. Zijn aanwezigheid is daar.

19

De vele woningen in Johannes 14

Wie mij over Johannes 14 heeft horen spreken, weet precies waar ik hiermee naartoe ga, want de woorden van Jezus daar lijken deze passage te weerspiegelen. In Johannes 14:1-2, heel bekende verzen die doorgaans niet worden toegepast zoals dat volgens mij zou moeten, zei Jezus:

Laat uw hart niet in beroering raken; u gelooft in God, geloof ook in Mij. In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen; als dat niet zo was, zou Ik het u gezegd hebben. Ik ga heen om een plaats voor u gereed te maken.

JOHANNES 14:1-2

Het is heel jammer dat de King James en de New King James het woord ‘mansions’ gebruiken. Het woord is ‘dwellings’ of ‘abiding places’. Elke moderne vertaling zal dit duidelijk maken. Soms staat er ‘rooms’. Dit is een huis met veel kamers. Dit is een huis met veel woningen erin.

Het woord ‘mansions’ is op geen enkele manier te rechtvaardigen als vertaling. Het is belachelijk. Het Griekse woord is monē, dat een verblijfplaats betekent. Het bevat niet het idee van een landhuis, en zelfs niet noodzakelijkerwijs van wat voor huis dan ook. Het is een plek waar iemand woont of verblijft. Wie? God. Het is Zijn huis. In Zijn huis zijn veel woningen.

Wij denken soms dat Gods huis de hemel is en dat daarboven veel landhuizen staan. Daar ga ik wonen. Hij maakt een landhuis voor mij. Ik heb een landhuis achter de heuveltop. Ik ga weg naar een landhuis in de heerlijkheid, want God maakt een landhuis voor mij. Jezus bouwt een landhuis voor mij. Hij is timmerman. Wat denk je

dat Hij heeft gedaan sinds Hij daarheen terugging? Hij is weer aan het bouwen, net zoals Hij dat deed voordat Hij Zijn bediening begon. Hij heeft Zijn oude beroep weer opgepakt. Nu bouwt Hij landhuizen in de hemel. Zo stellen sommige mensen het zich voor.

Het heeft niet geholpen dat de King James en de New King James het woord ‘mansion’ gebruiken, een volkomen ongerechtvaardigd Engels woord voor het Griekse woord monai, dat eenvoudig een plek om te wonen betekent, een woning. In Gods huis zijn veel woningen.

In Jesaja 4 hebben we de tabernakel. Er is één tabernakel. Dat is Gods huis, met veel woningen. Zijn wolk en heerlijkheid zijn boven elke woning. Hij woont in al die woningen. Zijn huis bestaat uit veel kleine woningen en Hij woont in al die woningen. Zijn huis is niet slechts één grote koepel, één grote ruimte. Hij heeft veel kamers en Hij woont in al die kamers.

Er zijn veel monais in het huis van Mijn Vader, maar dat woord monais komt, zoals velen van jullie weten, op slechts één andere plaats in de Bijbel voor. Dat is in hetzelfde hoofdstuk, Johannes 14, ditmaal in vers 23. In dit geval vertaalt geen enkele Bijbel het als ‘mansion’, maar het is hetzelfde Griekse woord dat in vers 2 met ‘mansion’ is vertaald. De New King James vertaalt het in vers 2 met ‘mansion’ en in vers 23 met ‘home’. Op deze twee plaatsen na komt dit Griekse woord nergens in de Bijbel voor. Het ligt voor de hand dat de ene plaats moet helpen om de betekenis van de andere weer te geven, aangezien ze in dezelfde context staan en uitsluitend in dit hoofdstuk voorkomen.

20

Iedere gelovige als woonplaats van God

In vers 23 zei Jezus:

Jezus antwoordde en zei tegen hem: Als iemand Mij liefheeft, zal hij Mijn woord in acht nemen; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen naar hem toe komen en bij hem intrek nemen.

JOHANNES 14:23

Ik neem aan dat dit de persoon die Hij beschrijft tot een christen maakt, iemand die een discipel van Hem is. Welke belofte is verbonden aan het zijn van een discipel? 'Wij zullen naar hem toe komen' — dat wil zeggen: de Vader en Ik — 'en bij hem intrek nemen.' Monai betekent woonplaats. Wat is dan de woonplaats? Dat is de gelovige. Als je God liefhebt en Zijn geboden houdt, zal Hij komen en Zijn woonplaats bij je maken. Iedere gelovige is een monai. Iedere gelovige is een woonplaats van God. Gezamenlijk zijn alle gelovigen het huis van God, de gemeente. In heel de nieuwtestamentische Schrift is het huis van God de gemeente. Met andere woorden, dat betekent dat Jezus hier niets over de hemel zegt. Hij heeft het hier niet over herenhuizen. Die vertaling is bijzonder ongelukkig.

'In het huis van Mijn Vader' betekent niet: in de hemel, waar Ik nu naartoe vertrek.

Hij zegt wel:

U hebt gehoord dat Ik tegen u gezegd heb: Ik ga heen maar kom weer naar u toe. Als u Mij liefhad, zou u zich verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik ga heen naar de Vader; want Mijn Vader is meer dan Ik.

JOHANNES 14:28

Hij zei:

Ik ga weg, naar Mijn Vader.

Hij zei niet:

Laat uw hart niet in beroering raken; u gelooft in God, geloof ook in Mij. In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen; als dat niet zo was, zou Ik het u gezegd hebben. Ik ga heen om een plaats voor u gereed te maken.

JOHANNES 14:1-2

Ik vertrek naar Mijn Vader en Ik ga een plaats voor jullie bereiden, vermoedelijk in het huis van Zijn Vader. Hoe krijgt iemand een plaats in de gemeente? Dat is het werk van de Heilige Geest. De Heilige Geest plaatst de gelovige in het lichaam van Christus. Jezus moest weggaan, zodat de Geest gezonden kon worden en wij een plaats konden krijgen in dit huis, dat het lichaam van Christus is. De Heilige Geest moest terugkomen, ons in het huis plaatsen en ons tot een woonplaats maken.

Omdat de Heilige Geest in ons woont, woont God in ons. Jezus zei:

Jezus antwoordde en zei tegen hem: Als iemand Mij liefheeft, zal hij Mijn woord in acht nemen; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen naar hem toe komen en bij hem intrek nemen.

JOHANNES 14:23

in de persoon van de Heilige Geest. Hij spreekt hier over de inwoning van de Heilige Geest. Ik ga weg, maar Ik kom terug. Mijn Geest zal terugkomen en in jullie wonen. Ieder van jullie zal een van de vele woonplaatsen zijn in het huis van Mijn Vader. Gezamenlijk vormen al die woonplaatsen het huis van Mijn Vader. Het huis van Mijn Vader heeft veel van deze woonplaatsen. Het huis van Mijn Vader is de gemeente.

21

Het huis van de Vader is de gemeente

Als je vragen hebt over deze interpretatie, die nieuw lijkt, moedig ik je aan zelf onderzoek te doen in het Nieuwe Testament. Zoek alle plaatsen op waar het huis van God in het Nieuwe Testament genoemd wordt. Het is altijd de gemeente, behalve in de eerste hoofdstukken van de evangeliën, wanneer Jezus bijvoorbeeld zegt:

En Hij zei tegen hen die de duiven verkochten: Neem deze dingen van hier weg, maak niet het huis van Mijn Vader tot een huis van koophandel.

JOHANNES 2:16

Daar is het natuurlijk niet de hemel. Jezus heeft de hemel nooit het huis van Zijn Vader genoemd. Wat bedoelde Jezus toen Hij zei:

Maak van het huis van Mijn Vader geen handelshuis.

De tempel. In Johannes 2 spreekt Hij over de tempel.

Later zegt Hij:

In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen; als dat niet zo was, zou Ik het u gezegd hebben. Ik ga heen om een plaats voor u gereed te maken.

JOHANNES 14:2

Hij heeft de tempel in Jeruzalem nu veranderd in de geestelijke tempel, het huis van Zijn Vader, dat de gemeente is. Met „veel woonplaatsen” worden niet allerlei plaatsen bedoeld waar wij naartoe gaan om te wonen, maar allerlei plaatsen waar God woont. Het is Zijn huis; Hij woont erin. De woonplaatsen zijn de plaatsen waar Hij woont, niet de plaatsen waar wij zullen gaan wonen. Wij zijn de woonplaatsen van God.

Met dat in gedachten besef ik dat veel mensen dit moeilijk zullen kunnen aanvaarden, eenvoudigweg omdat het zo anders is dan de populaire manier om deze tekst te lezen. Je kunt zien dat Jezus precies hetzelfde zegt als wat Jesaja 4 zegt. In Jesaja 4:5 staat:

dan zal de HEERE over elke plaats op de berg Sion en over de samenkomsten ervan overdag een wolk scheppen en rook, en 's nachts een schijnsel van vlamvend vuur; ja, over alles wat heerlijk is, zal een beschutting zijn.

JESAJA 4:5

Het woord hier is niet monē, want we kijken naar het Hebreeuws, niet naar het Grieks. Maar een woonplaats is wat een monē is.

veel woonplaatsen. God zal boven elke woonplaats op de berg Sion, de gemeente, en boven haar samenkomsten overdag een wolk en rook scheppen.

22

Gods Geest in gelovigen en samenkomsten

Het is interessant dat er elke woonplaats en elke samenkomst staat. Jezus zei:

Want waar twee of drie in Mijn Naam bijeengekomen zijn, daar ben Ik in hun midden.

MATTHEÛS 18:20

God woont in christenen als afzonderlijke personen. In een andere zin is Hij aanwezig in onze samenkomsten. Er is een tabernakel die alles omvat. Dat is het wereldwijde lichaam van Christus, de gemeente van de levende God.

Vers 6 zegt:

Dan zal een hut dienen tot schaduw overdag tegen de hitte, en als toevlucht en schuilplaats tegen de vloed en tegen de regen.

JESAJA 4:6

De gemeente is, net als de ark in het Oude Testament, een schuilplaats tegen storm en regen, een toevluchtsoord. Zij die voor de komende toorn vluchtten, konden naar de ark gaan. Zo'n schuilplaats bestaat nu. Het is de tabernakel, de gemeente. De gebruikte Engelse Bijbelvertaling spreekt in Jesaja 4:6 van een 'tabernacle'; de HSV heeft hier 'hut'. In de gemeente zijn veel woonplaatsen, en in elk daarvan verblijft de heerlijkheid van God. Ze zijn allemaal als de tempel of de tabernakel in het Oude Testament. In elk daarvan woont God. God woont in elke woonplaats in Sion — in jou, in mij en in alle anderen — en in onze samenkomsten.

Deze beeldspraak is natuurlijk figuurlijk. Ik zie boven jou geen vuurkolom. Maar op de dag van Pinksteren werden er vlammen van vuur gezien boven het hoofd van iedere afzonderlijke christen toen de Geest neerdaalde. Daar was, in de uitleg van de spreker, als het ware een kleine vuurkolom: een zichtbaar teken dat Jesaja 4 op de dag van Pinksteren in vervulling was gegaan. God deed dat niet telkens wanneer mensen daarna met de Geest vervuld werden, maar alleen de eerste keer, om daarmee iets duidelijk te maken.

Hier zijn die 120 in de bovenzaal. Ze zijn woonplaatsen in Sion geworden. Ieder van hen wordt nu door God bewoond. De Heilige Geest is gekomen. In Handelingen 2:4 staat:

En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest en begonnen te spreken in andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken.

HANDELINGEN 2:4

Ze hebben ook het zichtbare teken van vuur boven hun hoofd. Dat dient als teken om dit in het Joodse denken te verbinden met Jesaja 4: de vuurkolom boven iedere woonplaats waar God woont.

Gezamenlijk vormen allen in de bovenzaal de tabernakel. Afzonderlijk zijn ze woonplaatsen, en God woont in hen, zowel gezamenlijk als afzonderlijk. Dit lijkt misschien behoorlijk esoterisch. Maar kijk eens naar wat Jezus zei over de komst van de Heilige Geest. Hij vormt ons tot het huis van God, waarbij ieder van ons afzonderlijk een woonplaats in dat huis is. Wanneer wij toegewijd zijn aan Christus, komt Hij om in ieder van ons Zijn thuis of woonplaats te maken. Dat lijkt een nieuwtestamentisch commentaar op Jesaja 4 te zijn—Jezus' eigen commentaar.

We hebben dus de nieuwe tabernakel, die natuurlijk verbonden is met de nieuwe exodus, want de exodus leidde tot de bouw van de tabernakel. Er staat duidelijk nog meer op deze bladzijde met aantekeningen, waarop we later zullen terugkomen.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Exodus 19:5-6
- Psalmen 137:1-2
- 1 Korinthe 6:19
- Jesaja 11:15-16
- Jesaja 40:3
- Jesaja 11:16
- Jesaja 10:20
- Jesaja 10:21
- Jesaja 10:22
- Jesaja 11:1
- Jesaja 11:11
- Micha 7:15
- Micha 7:19
- 1 Korinthe 10:1
- 1 Korinthe 10:2
- 1 Korinthe 10:3
- 1 Korinthe 10:4
- 1 Korinthe 10:6

- Johannes 6:41
- Johannes 6:31
- Johannes 6:32-35
- 1 Korinthe 5:7
- Jesaja 51:9-11
- Jesaja 35:8
- Jesaja 35:9
- Jesaja 35:10
- Jesaja 35:5
- Mattheüs 11:4-5
- Mattheüs 11:5
- Jesaja 43:1-2
- Jesaja 43:16-17
- Jesaja 43:18-19
- 1 Korinthe 11:24-26
- Jesaja 33:20
- Jesaja 8:12
- Jesaja 8:12-13
- Jesaja 8:14-15
- Spreuken 18:10
- 1 Petrus 3:13-14
- 1 Petrus 3:15
- Jesaja 32:1-2
- Jesaja 4:2-6
- Psalmen 23:6
- Johannes 14:1-2
- Johannes 14:23
- Johannes 14:28
- Johannes 2:16
- Johannes 14:2
- Jesaja 4:5
- Mattheüs 18:20
- Jesaja 4:6
- Handelingen 2:4

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.